

УДК: 528.4:332.3

Вень Мінмін¹, А. В. Рудомаха²

¹ Хейлунзянський Бауи аграрний університет, Китай

² Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

Стаття присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання щодо забезпечення територіального розвитку України та Китаю. Метою статті є визначення напрямів та особливостей територіального розвитку України та Китаю. Для забезпечення територіального розвитку в Україні на основі створення об'єднаних територіальних громад, враховуючи міжнародний досвід та виявлені тенденції щодо забезпечення автономії утворень в Китаї запропоновані шляхи.

Ключові слова: територіальний розвиток, територіальний устрій України та Китаю, об'єднані територіальні громади.

Постановка проблеми

В умовах трансформаційних процесів України, децентралізації влади особливого значення набувають процеси забезпечення територіального розвитку на основі створення територіальних об'єднаних громад.

Розвиток об'єднаних територіальних громад пов'язано із необхідністю вирішення проблем щодо: низького рівня та ефективності використання земельних ресурсів на регіональному рівні;

відсутність єдиної системи управління земельними відносинами на регіональному та державному рівнях;

низький рівень інформаційно-аналітичного та просторового забезпечення формування та використання земельних ресурсів;

роздільне ведення земельного і містобудівного кадастрів та реєстру прав на нерухоме майно, що призводять до ускладнення вироблення єдиної земельної політики, процесів підготовки загальних рішень і надання послуг, дублюванню даних;

безсистемне вирішення питань оцінки та землекористування;

обмежений або низький рівень використання сучасних інформаційних технологій для оцінки, формування та використання земельних ресурсів.

У зв'язку з цим питання забезпечення територіального розвитку на основі формування об'єднаних територіальних громад, враховуючи міжнародний досвід.

Слід зазначити, що для забезпечення самоврядування та ефективного землекористування на основі земельного адміністрування показовим є досвід

Швеції, Латвії, Литви, Німеччини та ін. Поряд з цим, заслуговує на увагу досвід територіального розвитку Китаю, який мав схожий із Україною устрій – утворених областей за радянськими стандартами. Проте, протягом останніх десятиріч рух Китаю щодо територіального устрою спрямований на збільшення автономії регіонів. Зокрема, у Китайській Народній Республіці існує три рівні адміністративних одиниць, 33 провінційного рівня, 333 утворень окружного рівня, 2862 утворень повітового рівня, 41636 утворень районного рівня і декілька регіонів з сільським поділом [1].

У цьому контексті особливого значення набуває визначення напрямів територіального розвитку України на основі здійснення порівняльного аналізу територіального устрою Китаю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вирішенням проблем щодо забезпечення територіального розвитку та забезпечення функціонування об'єднаних територіальних громад займаються вчені: О. Ватченко [2], Г. Возняк [3], А. Голиков [4], І. Дехтярьова [5], Л. Пельтек [6], О. Салов [7], М. Горман [8] та ін.

Поряд з цим залишаються невирішеними питання щодо забезпечення ефективності територіального розвитку на основі функціонування об'єднаних територіальних громад із застосуванням результатів аналізу територіального устрою України та Китаю.

Мета та завдання статті

Метою статті є визначення напрямів та особливостей територіального розвитку України та Китаю.

Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлені наступні завдання:

- вивчити теоретичні підходи до визначення територіального розвитку;
- виявити особливості територіального устрою України та Китаю;
- проаналізувати напрями територіального розвитку України та Китаю;
- визначити шляхи зростання ефективності функціонування об'єднаних територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасні напрями територіального розвитку потребують переосмислення щодо забезпечення місцевого самоврядування, яке розглядається як інтегрований елемент у системі державного управління, що формується на його низових ланках [7, с. 80]. На важливість забезпечення місцевого самоврядування для територіального розвитку вказано у роботах [8, 9, 10, 11]. Слід зазначити, що основним принципом взаємодії органів державної влади із місцевим самоврядуванням є забезпечення співпраці шляхом здійснення переговорів, пошуку компромісів, обміну інформації [10].

У сучасних умовах для забезпечення територіального розвитку із врахуванням принципів функціонування місцевого самоврядування в Україні запропоновано створення та розвиток об'єднаних територіальних громад.

Відповідно до Закону України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” [12] визначено, що представлені громади створені та функціонують на основі принципів: конституційності та законності, добровільності, економічної ефективності, державної підтримки, повсюдності місцевого самоврядування, прозорості та відкритості, відповідальності.

Крім того, визначені умови функціонування об'єднаних територіальних громад:

“у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;

об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;

при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання” [12].

У Китаї для забезпечення територіального розвитку сформована структура адміністративного устрою, яка має певний рівень автономії щодо прийняття рішень життєдіяльності громади:

1. Провінційний, який включає автономні райони, провінції, міста прямого підпорядкування, особливі адміністративні райони.

2. Окружний – автономна область субпровінційного рівня, окружне місто, автономна область, округ, аймак, місто субпровінційного рівня, нові міські райони субпровінційного рівня, міський район, повіт, округ, мерія, місто, субокружний рівень, лісництво.

3. Повітовий - міський район, повітовий адміністративний район, повітове місто, повіт, автономний повіт, хошун, автономний хошун, субокружний рівень, лісництво.

4. Волосний – район, містечко, волость, національна волость, повітовий район, сумон, національний сумон, тимчасове містечко, район, парафія.

5. Сільський – комуна, село, гача, район, парафія.

Таким чином, структура адміністративного устрою Китаю обумовлена просторовими особливостями та чисельністю населення. Слід вказати на виникнення певних складностей щодо прийняття рішень в первинних ланках адміністративного устрою внаслідок наявності багаторівневої системи управління. Поряд з цим, сучасні тенденції територіального розвитку в Китаї спрямовані на визначення та надання певного рівня автономії. Аналогічним чином забезпечується територіальний розвиток і в Україні, де визначені напрями щодо надання більших повноважень місцевим громадам на основі створення об'єднаних територіальних громад.

Для забезпечення розвитку представлених громад визначені відповідні напрями:

зростання ефективності управління земельними ресурсами громади;

формування ефективної системи надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію;

створення можливостей впливу на реалізацію власних повноважень;

забезпечення планування розвитку громади та формування її бюджету;

створення умов економічного розвитку, залучення нових інвестицій, розвиток підприємництва;

розвиток місцевої інфраструктури, утримання об'єктів комунальної власності, будівництво доріг,

водо-, тепло-, газопостачання і водо відведення, благоустрій територій, управління відходами; організація пасажирських перевезень на території громади; створення системи громадської безпеки силами муніципальної поліції та пожежної охорони.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, для забезпечення територіального розвитку в Україні на основі створення об'єднаних територіальних громад, враховуючи міжнародний досвід та виявлені тенденції щодо забезпечення автономії утворень в Китаї запропоновані шляхи пов'язані із:

- експертизу земельно-майнового комплексу об'єднаних територіальних громад;
 - формування системи організації даних;
 - забезпечення інвентаризації земель;
 - земельно-кадастрове обстеження земельно-майнового комплексу;
 - створення бази даних земель;
 - розробка системних рішень щодо забезпечення володіння земель;
 - проведення оцінки земель, зростання її повноти та якості;
 - створення системи геопросторових даних щодо земельно-майнового комплексу об'єднаних територіальних громад;
 - розробити зонінг територій;
 - удосконалення системи генерального планування територій;
 - встановлення меж земель особливого правового режиму та на яких законом встановлено обмеження господарської діяльності, включаючи землі природно-заповідного фонду, охоронні і санітарно-захисні зони, землі оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення;
 - розробка проектів землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;
 - формування та впровадження земельного, містобудівного, геоecологічного моніторингу використання земельно-майнового комплексу об'єднаних територіальних громад.
- Подальшими напрямками досліджень є розробка організаційно-методичного механізму формування та використання земельно-майнового комплексу об'єднаних територіальних громад.

Література

1. Адміністративний поділ КНР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

2. Ватченко, О. Б. Теоретичне обґрунтування регіональної політики [Текст] / О. Б. Ватченко // Регіональна економіка. – 2011. – № 3. – С. 27-34.

3. Возняк, Г. В. Сучасні теорії та парадигми регіонального розвитку: практичний вимір для України [Текст] / Г. В. Возняк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – С. 671-677.

4. Голиков, А. П. Сучасний стан і перспективи регіональної політики в Україні [Текст] / А. П. Голиков, Ю. Г. Прав // Формування механізму регіонального управління в Україні: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 29 листоп. 2001 р.). – Х. : Вид-во ХарПІ УАДУ «Магістр», 2002. – С. 22-24.

5. Дегтярьова, І. Теорії регіонального розвитку та їх еволюція як основа сучасного регіонального управління [Електронний ресурс] / І. Дегтярьова. - Режим доступу <http://visnyk.academy.gov.ua/wpcontent/uploads/2013/11/2010-420.pdf>.

6. Пельтек, Л. В. Розвиток регіональної промислової політики держави: теорія, методологія, механізми. [Електронний ресурс]: монографія / Л. В. Пельтек. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 268 с.

7. Салов, О. А. Местное самоуправление: историческая справка и современность [Текст] / О. А. Салов, Г. И. Королева-Конопляная. – М., 2003. – С. 14.

8. Gorman, M. (2003). Community development in Europe / In Christensen K. & Levinson D. (ed). *Encyclopedia of community: From the village to the virtual world*. – London: Sage, 96-110.

9. Батанов, О. В. Місцевий уповноважений з прав територіальної громади в механізмі захисту прав людини (проблеми теорії та практики) [Текст] / О. В. Батанов // Право України. – 2001. - № 2. – С. 43-46.

10. Основи муніципального права України [Текст]: навч. посіб. / за ред. М. І. Корнієнка. – К., 2000. – 286 с.

11. Штейн, Л. Учение об управлении и право управления: со сравнением литературы и законодательств Франции, Англии и Германии [Текст]. / Л. Штейн – Спб., 1874. – С. 27-28, 29-30.

12. Про добровільне об'єднання територіальних громад. [Електронний ресурс]. Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19/page2>.

References

1. *The administrative division of the People's Republic of China*. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

2. Vatchenko, O. B. (2011). Theoretical Grounds for Regional Policy. *Regional Economics*, 3, 27-34.

3. Voznyak, G. V. (2015). Modern theories and paradigms of regional development: a practical dimension for Ukraine. *Global and national problems of the economy*, 5, 671-677.

4. Golikov, A. P. (2001). Current situation and perspectives of the regional policy in Ukraine. *Formation of the mechanism of regional governance in Ukraine: material sciences .- pr. conf. View of the KRI UADU "Master"*, 22-24.

5. Degtyaryova, I. Theory of the regional development and the development of the yak basis of the day-to-day regional management. Retrieved from <http://visnyk.academy.gov.ua/wpcontent/uploads/2013/11/2010-420.pdf>.

6. Peltek, L. V. (2010). The development of the regional power promo-politics of the state: theory, methodology, mechanism: monograph. View of the BSU them. Petro Mohyla, 268.

7. Salov, O. A. & Korolev-Konoplyanaya, G. I. (2003). Local self-government: historical reference and modernity. М., 14.

8. Gorman, M. (2003). Community development in Europe / In Christensen K. & Levinson D. (ed). *Encyclopedia of community: From the village to the virtual world*. – London: Sage, 96-110.
9. Batanov, O. V. (2001). Local Commissioner for the Rights of the Territorial Community in the Mechanism for the Protection of Human Rights (Problems of Theory and Practice). *The Law of Ukraine*, 2, 43-46.
10. Kornienko, M. I. (2000). *Fundamentals of Municipal Law of Ukraine*: Teach. manual Kiev, 286.
11. Stein, L. (1874). The doctrine of management and the right of government: with the comparison of literature and legislation of France, England and Germany. St. Petersburg, 27-28, 29-30.
12. *The law of Ukraine «On voluntary association of territorial communities»* (2015) № 157-VIII. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19/page2>.

Рецензент: доктор економічних наук, професор К. А. Мамонов, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна

Автор: ВЕНЬ Мінмін
декан факультету управління людських ресурсів
Хейлунзянський Бауи аграрний університет
E-mail - kostia.mamonov2017@gmail.com

Автор: РУДОМАХА Артур Володимирович
аспірант кафедри земельного адміністрування та
геоінформаційних систем
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
E-mail - kostia.mamonov2017@gmail.com

FORMATION OF THE TERRITORIAL DEVELOPMENT OF UKRAINE AND CHINA

Wen Mingming¹, A. Rudomacha²

¹Heilongjiang Bayi Agricultural University, China

²O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article is devoted to solving an important scientific and practical task of ensuring the territorial development of Ukraine and China. The purpose of the article is to determine the directions and features of the territorial development of Ukraine and China. To achieve this goal in the work set the following tasks: to study the theoretical approaches to the definition of territorial development; to identify features of the territorial structure of Ukraine and China; to analyze directions of territorial development of Ukraine and China; determine the ways of increasing the efficiency of functioning of the united territorial communities.

In order to ensure territorial development in Ukraine on the basis of the establishment of united territorial communities, taking into account international experience and identified trends in the autonomy of entities in China, the proposed ways: examination of land and property complex, land valuation, increase of its completeness and quality; creation of the system of geospatial data on the land-property complex of the united territorial communities; to develop zone zoning; formation and implementation of land, town-planning, geo-ecological monitoring of the use of land-property complex of united territorial communities.

Keywords: territorial development, territorial structure of Ukraine and China, united territorial communities.

ACKNOWLEDGMENT

This article has received support of the project of University Nursing for Young Scholars with Creative Talents in Heilongjiang Province (№.UNPYSCT-2016099)